

tud sam nobene koristi od tega nima, kakor da rečizamore: „Naši otroci imajo tudi šolo“. In kaj mislite, da so farani te krajcarje radovoljno plačali? Celo leto se je ubogi učitelj tako rekoč za slednji krajcar boriti mogel, in brez posebne dobrote častitih gosp. duhovnikov bi bil mogel glada poginiti. Eni so poslednjič vender vergli svoje krajcarje; od enih pa pri vsem prigovarjanju gosp. duhovnikov in gosp. kantonskega poglavarja ni bilo okroglega dobiti. Prišlo je tako dalje, da je bilo tem svojglavnežem zarubljeno in že je bil dan izklican, ko bi bile te reči v Železnikih na dražbi prodane biti imele. Še je bil čas plačati; gospod fajmošter so nalašč človeka okoli vsih upornikov poslali, jih omečiti, al — vse zastonj. Prišla je tedaj komisija, spremljena od žandarjev, pobirat zarubljene reči. Zdaj so scer plačati hotli in so tud plačali; al komisijski in drugi stroški so se tako narasli, da so bolj oddaljeni farani namest 50 kr. c'ò po 7 fl. plačati mogli. Al se ne godi takim svojglavnežem prav? Izgovarjajo se ti farani, da jim šole treba ni!! O kratkovidnost človeška! Eni farani so res tako oddaljeni, da otrokom pozimi o delavnih v šolo hoditi ni moč, — al se je tudi nedeljska šola, na ktere dni vsakega kristiana sveta dolžnost veže, da v cerkev pride. Ako tedaj otrok slednjo nedeljo med sv. mašo in keršanskim naukom tudi šolo obiskuje, se bo v enem ali dvéh letih za potrebo gotovo brati in pisati navadil, in kakošna dobrota je to za človeka na svetu, naj bo kmet, rokodelc, kramar ali kar koli hoče. Ni mi treba tega dokazovati; kdor ima zdrav um, bo vednost pisanja, branja in rajtanja gotovo visoko cenil. Le žalostno je, da se take reči med nami godé, ki vender nismo divjaki iz Afrike ali Amerike! Vém dobro, da je hudo, zlo hudo sedanji čas za dnar. Al tukaj se terjajo le krajcarji, in ti zato, da se otrokom po podučenju pomaga kaj na boljši stan. Če vam pa otroci niso več, kakor le da ste jih na svet postavili, pojte taki starši raji rakom živžgat, kakor da se pečate z družbo človeško!

J. Levičnik.

al Bogu bodi potoženo! da tudi v malih stvaréh pri nas edinosti ni, in da ravno tisti, ki za slovenšino nič ne delajo, ki še morebiti ne verstice v domačem jeziku pisali niso, in kterim za slovenski jezik tudi celò nič mar ni, so naj huji zoperniki zedinjenja v taki malenkosti!

Kdo — vprašamo — je poslednje leta narodu našemu več potrebnih in dobrih bukev spisal, al svojglavni prepiravec ali možje brez enostranosti? Kdo tedaj ima po tem takim več pravico v ti razsodbi? Možje, kterim ni na oblikah nič ležeče, vse pa na tem, da materni jezik napredje in da se dolgo zanemarjenemu ljudstvu podučne bukve v roke dajajo, ne prašajo ne po „iga“ ne po „ega“, ne po „am“ ne po „om“, in so veseli, da dobivamo le dobre bukve, ktere ljudstvo naše lahko razume. Omenimo tu verh mnogih družih verlih rojakov le prečastitega gosp. fajmoštra J. Zaločkarja, veljavnega slovenskega pisatelja; ko smo jih vprašali: po kterih oblikah naj bi se natiskovale njih kmetijske bukve, so nam brez ovinkov rekli: po tistih, ki se vam sedanji čas naj bolj primerne zdijo. Tako govoré možje, kterim je korist našega naroda pri sercu. So nasp'ot tem nekteri, ktere le terdovratnost in strast vodi. — takim je vsaka reč prav, da le morejo dražiti spravo in edinost. Imamo pri nas c'ò take možake, kterim je „pri“ namest „per“ gnjusoba, in ki bi po nobeni ceni namest „peršel“ ne pisali „prišel“, od kterih se tedaj smemo nadjati, da še namest „pridem“ bojo enega dne pisali „perdem“.

Pa pustimo jih; nič ne terpi večno! Kakor smo vpejlali pred 10 leti sedanji pravopis in overgli luteransko bohoričico z njenimi Šh, fh, sh, zh, tako bo zmagalo vkljub vsemu uporu tudi to, česar večina neenostranskih pisateljev za dobro in potrebno spozná. Zmešance iz vsih slovanskih slovníc in narečij se moramo skerbno varovati, da se nam čist ohrani naš častiljivi slovenski jezik in se ne pači k nobenemu pridu. V rečéh pa, v kterih se smemo brez pokvarjenja svojega jezika bližati oblikam družih narečij, nam je dolžnost izobraževati slovensko pismenost. Vred.

Iz Kroepe na Gorenskem se nam je pisalo, da je ondašnji učitelj gosp. Fr. Mladič 25. sept. umrl in da njegovo mesto pride gosp. Janez Perše.

Iz Ljubljane 3. oktobra. Od več krajev Gorenskega se nam naznanja, da je perve dni preteklega tedna slana ajdo — poslednji up marsikterega kmetovavca — zlo posmodila; v nekterih krajih ji ni ravno veliko škodovala, v nekterih pa tako, da so je berž pokosili. Letošnje vreme je zares čudno skoz celo leto. Med ne navadne prikazke se mora tudi to zapisati, da je gorkomér danes popoldne padel na 1 stopnjo čez zmerzlino, med tem se je bliskalo in gromelo, in potem je sneg zlo naletovati začel. Gore so vse pokrite s snegom.

Iz Ljubljane 4. okt. Danes je bil god presvitlega cesarja Franc-Jožefa z navadno cerkveno slovenostjo praznovan.

Novičar iz mnogih krajev.

Bere se, da presv. cesar gré te dni v Varšavo, kamor je od rusovskega carja k velikemu manevru povabljen. — Za gotovo se pripoveduje, da poroka Njih veličanstva bo 24. aprila prihodnje leto. — V spomin najdenja ogerske krone se bojo sreberne in zlate svetinje kovale. — Na Dunaji je med velikimi trgovci velika zadrega za dnar. — Komisija za odvezo zemljiš na Tiroljskem je svoje delo 26. dan p. m. dokončala. Česka ga bo v drugi polovici tega mesca dognala. — Komisija je izgovorila, da se iz Save dajo vse zapreke odpraviti in med Siskom in Zagrebom vožnja z barkami napraviti, ktere sopár goni. — V pondeljšk se je tergatev okoli Dunaja začela; v laških Tiroljih je že končana; peti del lanjskega pridelka so dobili. — Znani vremenski prerok iz Jolsve svetuje kmetovavcem: naj se nikar ne prehitijo z setvijo ozimine, in naj čakajo mirno pripravnega vremena. Več let — pravi — se je vreme popolnoma preukucnilo; zima se pozno začinja. — Radovedno se je čakalo slišati, kaj se je v Olomucu sklenilo zavolj rusovsko-turške razperitije; Dunajski vradni časnik zdaj naznanja, da car mirú želi, in da se je Turku še ena pot pokazala se z Rusom z lepo spraviti. Ali bo pa iz tega kaj ali ne, se ne vé, ker prihod angleških in francoskih bark pred Carigrad jim sploh za znanje veljá, da ste angleška in francoska vlada stopile na stran Turčije. Turk ima nek že 327.000 vojakov na nogah. Unidan se je slišalo, da so Turki že čez Donavo v Vlahio planili, pa poslednje novice povejo, da to ni res. Tudi v Aziji ste se rusovska in turška armada pomaknile bližje proti meji.

Želja po domači.

V logu na zeleni lipi
Vsako jutro tiček poje,
Drobni tiček, mali grilček.
To je slišal lovec mladi,
Mladi lovec se je zmisllil,
Pa je limance nastavil,
Limance nevarne.

V logu na zeleni lipi
Drugo jutro tiček poje,
Drobni tiček, mali grilček;
Pa se vjame pisan tiček
V limance nevarne.

Smeja se mu mladi lovec
Pa ga v tičnico zapira:
Tukaj notri boš prepeval
Pisan tiček mali grilček,

Imel boš zadosti hrane,
Ogerščice in konopelj.
Imel boš dovolj pijače
Iz studenca hladne vode,
Vsako jutro prinesene,
Vsako jutro, vsak opoldne.

Kaj če meni tvoja hrana,
Ogerščica in konoplje?
Spusti me v zeleno drevje,
Da se v sencí bom ohladil.
Kaj bo meni hladna voda?
Spusti me v zeleno travo,
Da se bom napojil;
Tam med svojo tovaršijo
Bom vesel prepeval!
Josip Novak.

Današnjemu listu

je pridjana 10. pola „občne zgodovine“.